

TISÍCE STŘEDOŠKOLÁKŮ NEDOKONČÍ STUDIUM. PODPORU ŠKOLÁM V REGIONECH PŘINÁŠÍ NOVÝ PROJEKT

Praha 20. března 2024

Každý rok opustí střední školy 32,5 tisíce žáků předčasně. Vstupují tak do života s trvalým rizikem nezaměstnanosti a minimálních příjmů. Nový tříletý projekt Re-power your future nyní vyráží do regionálních škol, aby jim pomohl to změnit.

Ve školním roce 2022/2023 v Česku studovalo přes 463 tisíc středoškoláků. Pětina žáků se věnovala oborům s výučním listem, zhruba polovina byla na maturitních oborech s odborným zaměřením a bezmála 30 procent zaujímal gymnazisté. Přes 32 tisíc teenagerů ze škol odešlo, aniž by své vzdělávání dokončilo. „Nejvíce je předčasnými odchody ze vzdělávání zasaženo učňovské školství, ale také odborné technické školy, tzv. průmyslovky, napříč republikou. Sedm procent mladých lidí, kteří nevyužili svůj potenciál, se může zdát oproti průměru EU (10,6 %) ještě dobrých, ale čísla v tuzemsku rostou a panují zde velké rozdíly mezi kraji. V Karlovarském a Ústeckém kraji nedokončí střední a vyšší odborné vzdělávání až 15 procent dětí a celorepublikový průměr ‚nedostudovaných mladých lidí‘ zvyšují také kraje Liberecký, Královéhradecký, Moravskoslezský a Olomoucký,“ upozornil Martin Smrž, ředitel nevládní organizace pro rozvoj vzdělanosti Junior Achievement (JA Czech).

Předčasný odchod mladých Čechů ze vzdělávání vnímá jako vážný problém i ředitel Střední odborné školy Jarov (SOŠJ) v Praze. Tady studium ‚vzdá‘ kolem osmi procent žáků ročně, nepatrně převažují odchody z učebních oborů nad těmi maturitními. „Většinou to bývá uprostřed studia, tzn. v případě tříletých učebních oborů v průběhu druhého ročníku, ve čtyřletých maturitních oborech nejčastěji ve druhém nebo třetím ročníku. V posledních ročnících se už žáci obvykle snaží studium dokončit. Důvodů k předčasným odchodům je celá řada, převažují osobní rodinné důvody v kombinaci s finančními problémy, ale i špatně zvolený obor. V okamžiku, kdy začnou žáci chodit ve větší míře na brigády a ‚příčichnou‘ k penězům, často začnou zanedbávat školní docházku a to bývá počátek konce,“ uvedl ředitel SOŠJ Miloslav Janeček.

Studenty zlákejí rychlé výděvky a ke vzdělání ztratí motivaci. Vyhledky do budoucna ale hezké nemají. Kdyby se vyučili, jejich celoživotní příjmy stoupnou víc než o třetinu. V případě úspěšné maturity dokonce o 60 procent. „Lidé se základním vzděláním si hledají pracovní uplatnění až třikrát hůř než lidé s výučním listem a od toho se odvíjejí také jejich celoživotní příjmy. Problém je, že po předčasném odchodu ze vzdělávání budou tito lidé celý život zastávat pouze nekvalifikované pracovní pozice nebo spadnou do tzv. ‚šedé ekonomiky‘, kde bývá uplatnění jen nárazové a neexistují tu žádné jistoty. Dospívajícím často stačí pocit, že se užíví, ale za pár let po opuštění školy se málokdy někam posunou. Zatímco absolventi díky pracovním příležitostem rostou kariérně i v příjmech,“ popsal Martin Smrž.

Dokončené střední vzdělání u co nejvíce obyvatel je výhodné také pro stát. Za každý předčasný odchod ze střední školy přijde veřejný rozpočet o zhruba 13 milionů korun – souhrnem za čtyři desítky let ekonomicky aktivního období dospělého člověka, který se mohl vyučit. „Na českém pracovním trhu je dokončené střední vzdělání často považováno za důležité kritérium během výběrového řízení. Mnoho zaměstnavatelů na něj klade vedle kvalifikace velký důraz. Bez středoškolského vzdělání pak bývá obtížnější konkurovat ostatním uchazečům. Nižší pravděpodobnost získání kvalifikované práce může vést k vyšší závislosti na sociálních dávkách, čímž se zvyšuje ekonomická zátěž pro státní systém. Naopak

absolvent s maturitou má podle studií předpoklady za svůj aktivní pracovní život přivést do veřejné kasy 22 milionů korun,“ potvrdila Olga Hyklová, majitelka a výkonná ředitelka personální agentury Advantage Consulting.

PROJEKT RE-POWER YOUR FUTURE

Ukázat mladým lidem (ekonomické) výhody a přínosy vzdělání, podnítit vědomou volbu kariéry a snížit počty předčasných odchodů ze škol, to jsou hlavní cíle nového programu Re-power your future. Tříletý projekt nadace UniCredit Foundation a největší evropské vzdělávací organizace Junior Achievement Europe je nyní na svém počátku. S rozpočtem 6,5 milionu eur má v plánu oslovit 400 tisíc studentů v deseti evropských zemích. „Vzdělávací aktivity v Česku jsme se v rámci programu rozhodli zaměřit právě na regiony a typy škol, které jsou předčasnými odchody ze vzdělávání postiženy nejvíce. Jedná se o dlouhodobý projekt, zatím jsme v první fázi, ale už nyní sledujeme zájem ředitelů odborných škol se zapojit. Setkáváme se s názorem, že učňovské vzdělávání je systémově přehlíženo. V některých regionech nebyli dosud na takovou podporu ‚zvenčí‘ úplně zvyklí. Díky finanční podpoře nadace UniCreditu jsme však schopní jezdit za žáky do všech koutů republiky a během tří let programu v Česku můžeme pozitivně ovlivnit vzdělávání až 32 tisíc dětí ze zhruba tisícovky škol,“ prozradila Marcela Hanušová, projektová manažerka z JA Czech.

Smyslem projektu je motivovat studenty k přemýšlení o vlastním uplatnění po ukončení školní docházky, umožnit jim nahlédnout na spektrum možností jejich zaměstnatelnosti či ukázat, co obnáší podnikání. To vše při vzájemné a koordinované spolupráci regionálních škol a firem. „Mladí lidé v programu Re-power your future získají nejen motivaci a přehled, ale i potřebné znalosti a dovednosti formou přednášek, praktických workshopů, jednodenních kempů a několikaměsíčních projektů za účasti odborníků z komerční sféry. Získají praktické zkušenosti v bezpečném prostředí ‚školní výuky‘, zdokonalí se v ekonomickém myšlení a finanční gramotnosti. I hodinová motivující přednáška člověka z praxe bývá pro studenty zážitkem obohacujícím tradiční výuku. Když žáci slyší jeho osobní příběh, včetně všech pádů i vzestupů, tím spíš si dávají věci do souvislostí a rozvíjejí debatu o důležitosti vzdělání. Pro regionální firmy může být partnerství se školou a možnost ovlivnit rozvoj mladé generace v regionu také vítaným benefitem. V každém kraji počítáme se zapojením osmi až deseti firem,“ shrnula Marcela Hanušová.

<https://www.ceske-novinky.cz/2024/03/20/tisice-stredoskolaku-nedokonci-studium-podporu-skolam-v-regionech-prinasi-novy-projekt/>